

Overgangsrecht bodem

Eenduidige omgang onder de Omgevingswet door Zuid-Hollandse omgevingsdiensten

Eindrapportage

16 februari 2024

Colofon

Rapporttitel: Overgangsrecht bodem – een eenduidige omgang onder de Omgevingswet voor de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten

Datum: 16 februari 2024

Auteurs: Marieke Prins, Ambiënt Advies B.V.
Haye Dijkstra, Ambiënt Advies B.V.

Kwaliteitscontrole: Pui Mee Chan

Contactgegevens: Ambiënt Advies B.V.
Lange Hagelstraat 30, 3581 BK Utrecht
Postbus 255, 3500 AG Utrecht
Website: www.ambient.nl

Marieke Prins, 06-18209598, m.prins@ambient.nl
Haye Dijkstra, 06-18520742, h.dijkstra@ambient.nl

Projectnummer: P23085

Inhoudsopgave

1. Introductie

2. Leeswijzer

3. Historische verontreinigingen

4. Nieuwe verontreinigingen

5. Saneren op basis van het saneringsplan

6. Saneren op basis van een BUS-melding

7. Bijlagen

1. INTRODUCTIE

Aanleiding

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet inwerking getreden. Voor bodem gaat dit gepaard met een beleidsrijke wijziging en vervalt de Wet bodembescherming. Daarnaast vindt een verschuiving plaats van bevoegdheden naar alle gemeenten van het voormalig bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming (Wbb). Een aantal situaties valt onder het overgangsrecht zoals opgenomen in Hoofdstuk 3 van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet (hierna: overgangsrecht). Op deze situaties blijft het recht gelden, zoals gold voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, namelijk de Wet bodembescherming.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet ontstaan situaties waar zowel sprake is van een 'overgangsrechtgeval' en tegelijkertijd een of meerdere milieubelastende activiteiten plaatsvinden die onder de Omgevingswet gereguleerd zijn.

De vijf omgevingsdiensten die werkzaam zijn in de provincie Zuid-Holland willen op eenzelfde wijze dergelijke 'samenloopgevallen' interpreteren. Tevens willen zij op een eenduidige en uniforme manier omgaan met de uitoefening van de bevoegdheden die door de provincie dan wel gemeenten bij de omgevingsdiensten vastgelegd zijn.

Doel

Met deze rapportage worden de omgevingsdiensten in staat gesteld informatie op hun website te plaatsen waarmee het voor zowel hunzelf als de initiatiefnemer duidelijk is wanneer een situatie onder het overgangsrecht valt, wanneer niet en welk handelingsperspectief daarbij past.

Doelgroep

De rapportage is primair voor vergunningverleners, maar ook toezichthouders en handhavers van omgevingsdiensten. Daarnaast is de rapportage bedoeld voor initiatiefnemers.

Aanpak

Per omgevingsdienst zijn online-interviews gehouden. Het doel hiervan was te achterhalen wat het overgangsrecht voor bodem inhoudt voor de omgevingsdiensten. Daarnaast zijn tijdens de interviews de praktijksituaties en vragen over het overgangsrecht besproken. De bevindingen zijn daarna aan het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO) voorgelegd.

Met input uit de interviews is er gewerkt aan de totstandkoming en verfijning van een aantal stroomschema's die uitleg geven over welke zaken onder het overgangsrecht vallen en welke niet. Voor bepaalde onderdelen in de stroomschema's zijn ter ondersteuning dwarsdoorsnedes gemaakt die de praktijksituatie illustreren.

In een gezamenlijke werksessie met de omgevingsdiensten zijn de stroomschema's definitief gemaakt. Tevens zijn er voorbeelden besproken die per stroomschema uitgewerkt zijn. Het gaat hierbij om situaties waar sprake is van:

- Een leeflaag in samenhang met een restverontreiniging, waarbij al dan niet een deel gesaneerd is.
- Een restverontreiniging, ongeacht of er een leeflaag is.
- Een verontreiniging die niet gesaneerd is omdat deze geen onderdeel was van de (deel)sanering.

Ten slotte is er voor een aantal vragen gebruik gemaakt van de expertise van het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO).

2. LEESWIJZER

2.1 Overgangsrecht bodem

Het overgangsrecht voor bodem is opgenomen in hoofdstuk 3 van de [Aanvullingswet bodem Omgevingswet](#). Artikel 3.1 bevat het overgangsrecht voor saneringen. Artikel 3.2 bevat overgangsrecht voor overige aspecten, zoals zorgplicht of gebruiksbeperkingen. Tot slot bevat artikel 3.2a overgangsrecht voor de handhavingsbevoegdheid van het zorgplichtartikel.

In de volgende vier hoofdstukken wordt het overgangsrecht aan de hand van een viertal stroomschema's nader toegelicht. Er is onderscheid gemaakt tussen verontreinigingen waarbij tot op heden nog nooit een sanering heeft plaatsgevonden, en verontreinigingen waarbij een sanering voor 1 januari 2024 gestart is of (inmiddels) is afgerond.

[Hoofdstuk 3](#) – geen sanering in uitvoering of afgerond → historische verontreinigingen.

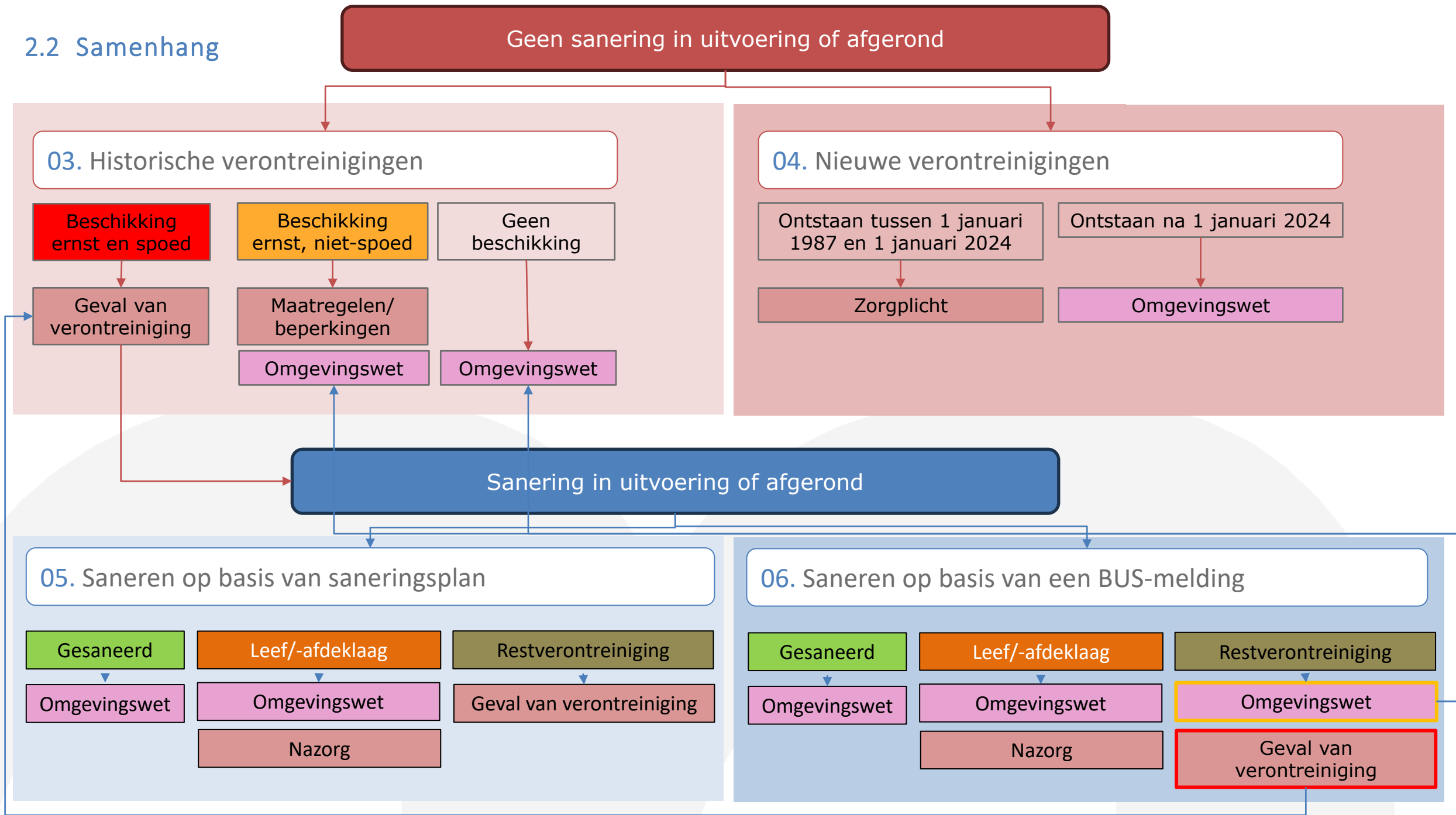
[Hoofdstuk 4](#) – geen sanering in uitvoering of afgerond → nieuwe verontreinigingen.

[Hoofdstuk 5](#) – sanering in uitvoering of afgerond → er is voor 1 januari 2024 een (deel)saneringsplan ingediend.

[Hoofdstuk 6](#) – sanering in uitvoering of afgerond → er is voor 1 januari 2024 een BUS-melding ingediend.

In de volgende dia is de samenhang tussen de hoofdstukken geïllustreerd en kunt u doorklikken naar de afzonderlijke hoofdstukken.

2.2 Samenhang

2.3 Legenda

2.3.1 Stroomschema's

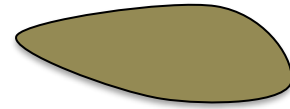
- Geval van verontreiniging beschikt als ernst en spoed
- Geval van verontreiniging beschikt als ernst, geen spoed
- Wet bodembescherming geldt hier i.v.m. overgangsrecht
- Omgevingswet geldt hier
- Leef-/afdeklaag
- Restverontreiniging die achterblijft na saneren
- Verontreiniging die gesaneerd is

2.3 Legenda

2.3.2 Illustreerende plaatjes

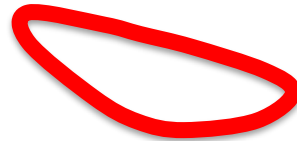
- Verontreiniging

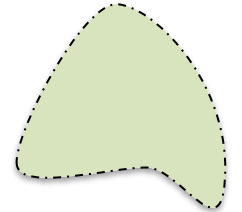
- Leef-/afdeklaag

- Verontreiniging beschikt als ernst en spoed

- Gesaneerde bron van verontreiniging

- Verontreiniging beschikt als ernst, geen spoed

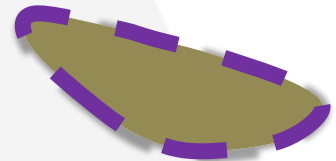
- Gesaneerde pluim van verontreiniging

- Perceelsgrens

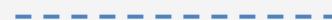
- Verontreiniging die achterblijft na saneren

- Toepassingsbereik (deel)saneringsplan

- Geen verontreiniging/ verontreiniging die gesaneerd is

- Grondwaterspiegel

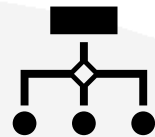
- Grondwateronttrekking

2.3 Legenda

2.3.3 Pictogrammen

Met behulp van onderstaande pictogrammen kan er genavigeerd worden tussen de stroomschema's (hoofdstuk 3 t/m 6), illustrerende plaatjes (hoofdstuk 3 t/m 6) en de toelichtende teksten die opgenomen zijn in hoofdstuk 7. *Bijlage*

Koppeling naar een stroomschema

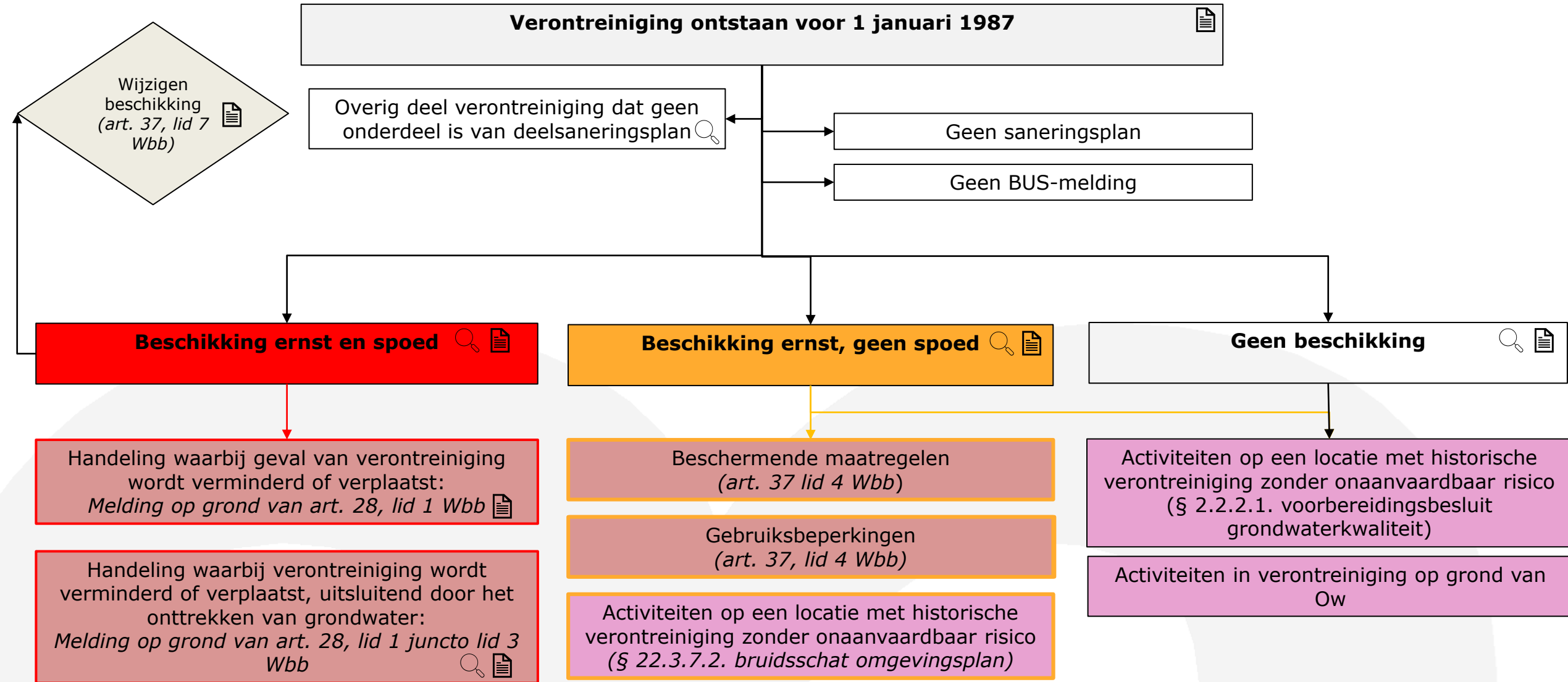
Koppeling naar illustrerende plaatjes

Koppeling naar toelichtende tekst

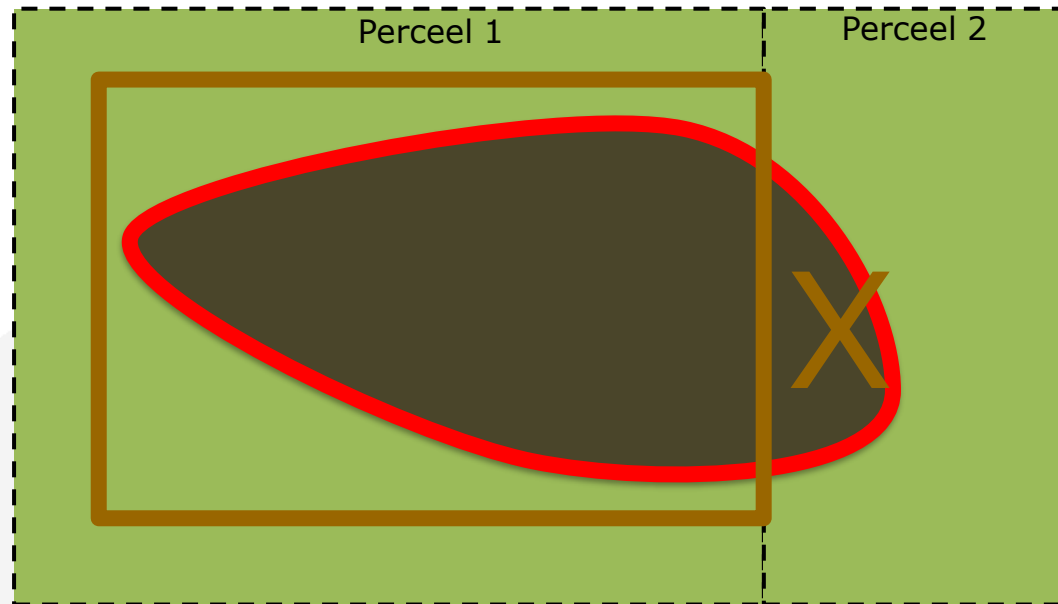
3. HISTORISCHE VERONTREINIGINGEN

3.1 Stroomschema historische verontreinigingen

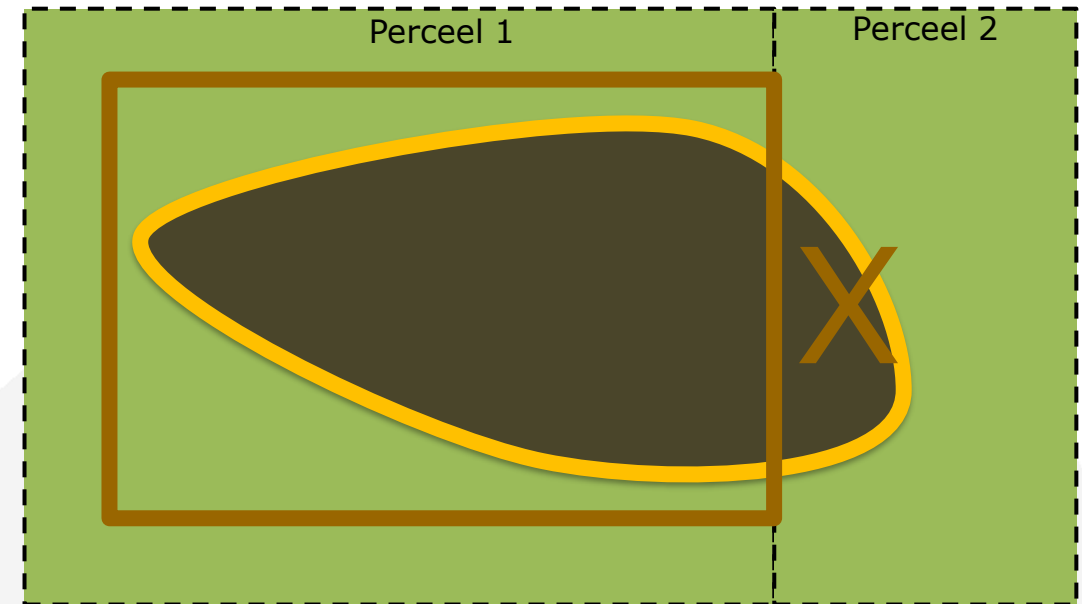

3.2 Verontreiniging die geen onderdeel is van (deel)saneringsplan (aangeduid met X)

3.2a Beschikking ernst en spoed

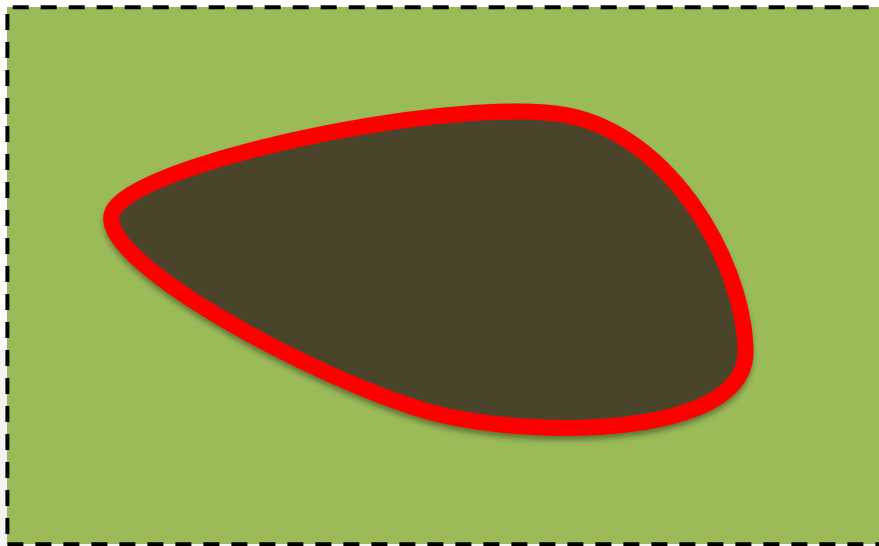

3.2b Beschikking ernst, geen spoed

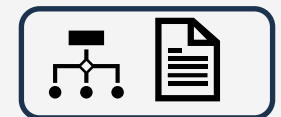
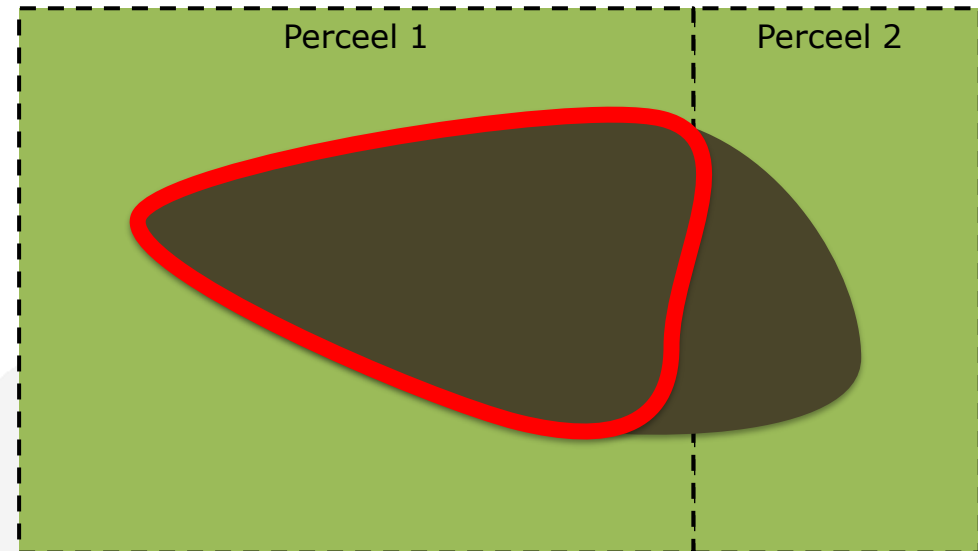

3.3 Beschikking ernst en spoed

3.3a Gehele geval van verontreiniging afgeperkt

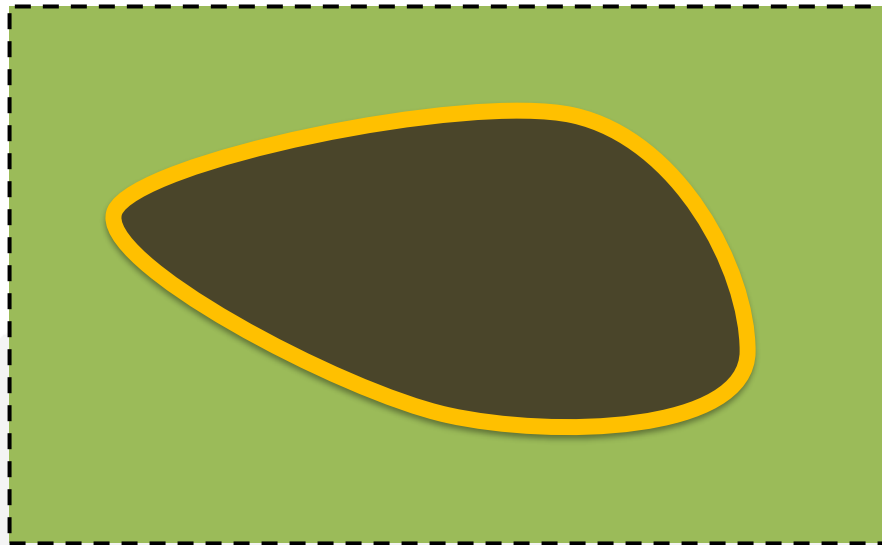

3.3b Deel van geval van verontreiniging afgeperkt

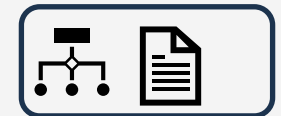
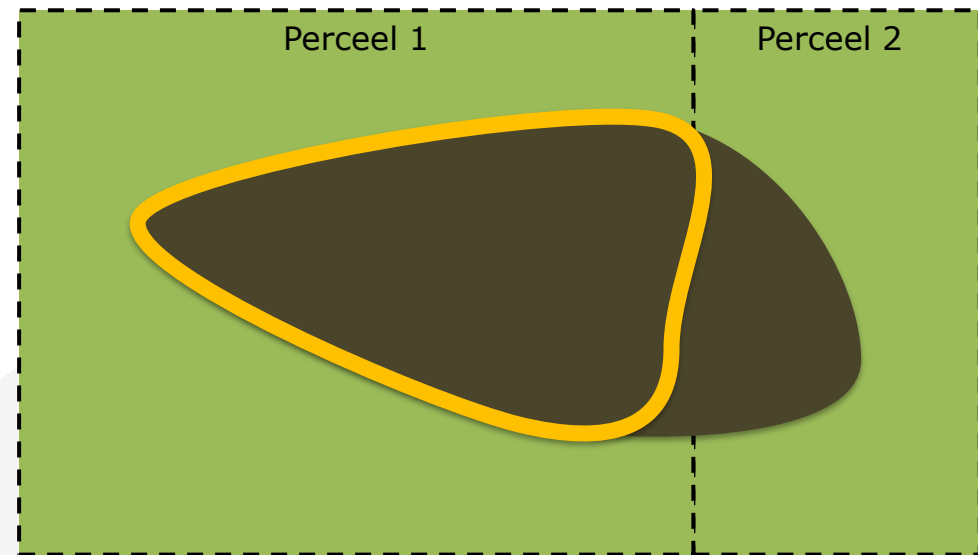

3.4 Beschikking ernst, geen spoed

3.4a Gehele geval van verontreiniging afgeperkt

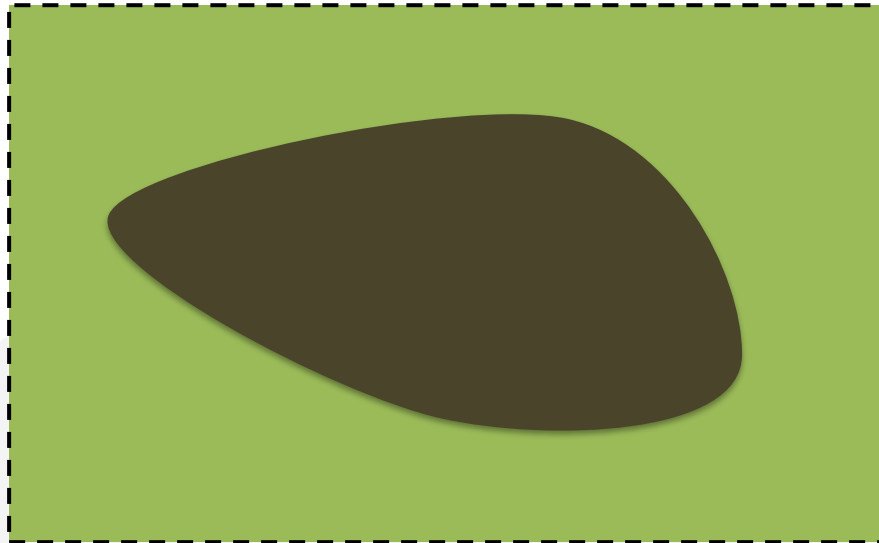

3.4b Deel van geval van verontreiniging afgeperkt

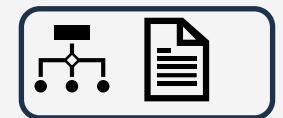
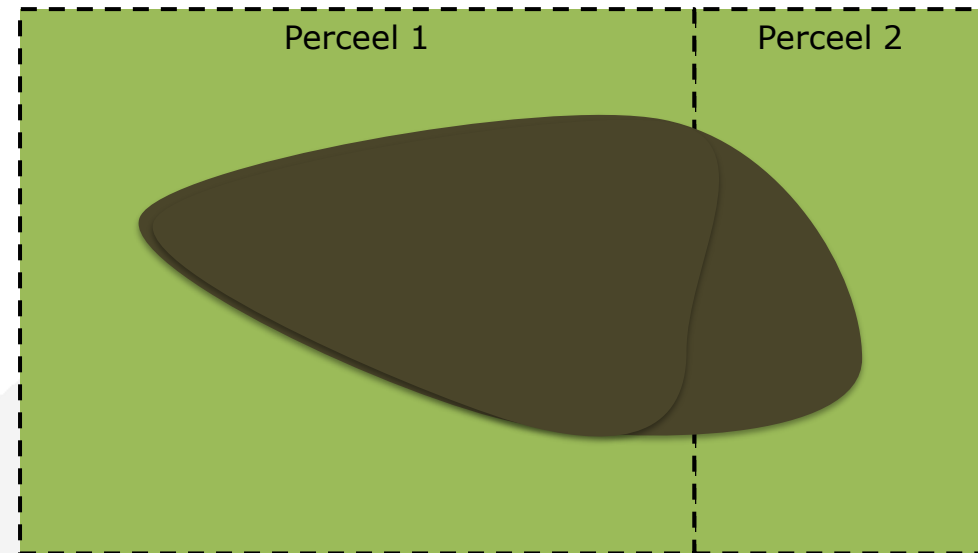

3.5 Geen beschikking

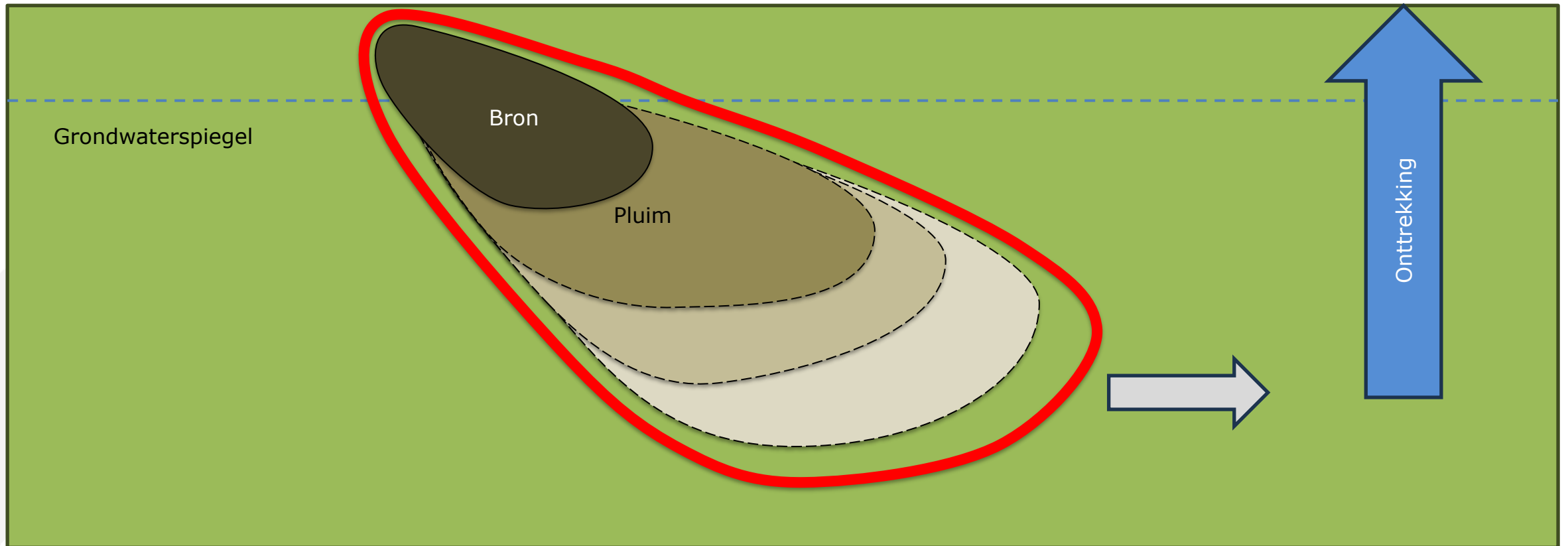
3.5a Verontreiniging op een perceel

3.5b Verontreiniging is perceelsoverstijgend

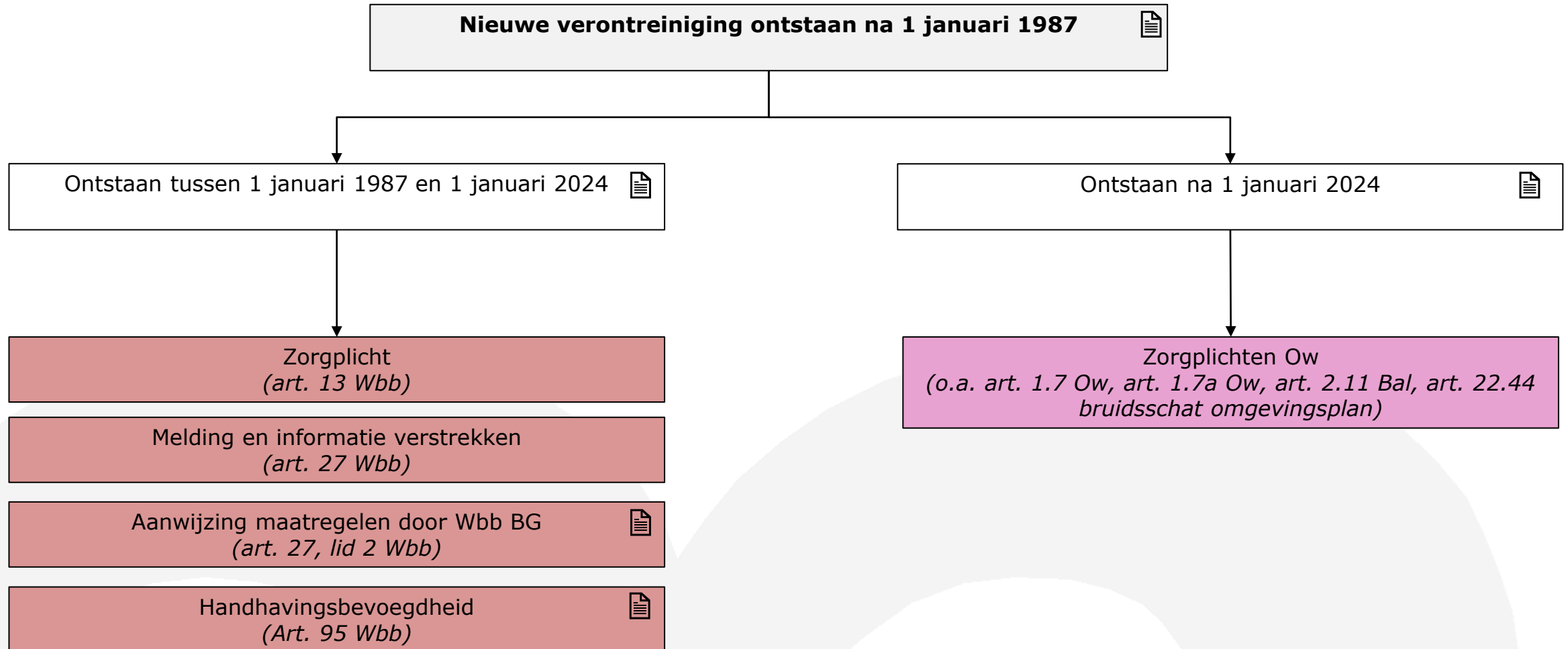

3.6 Geval van verontreiniging beschikt als **ernst en spoed**, waarbij als gevolg van een **grondwateronttrekking** de verontreiniging wordt verminderd of verplaatst

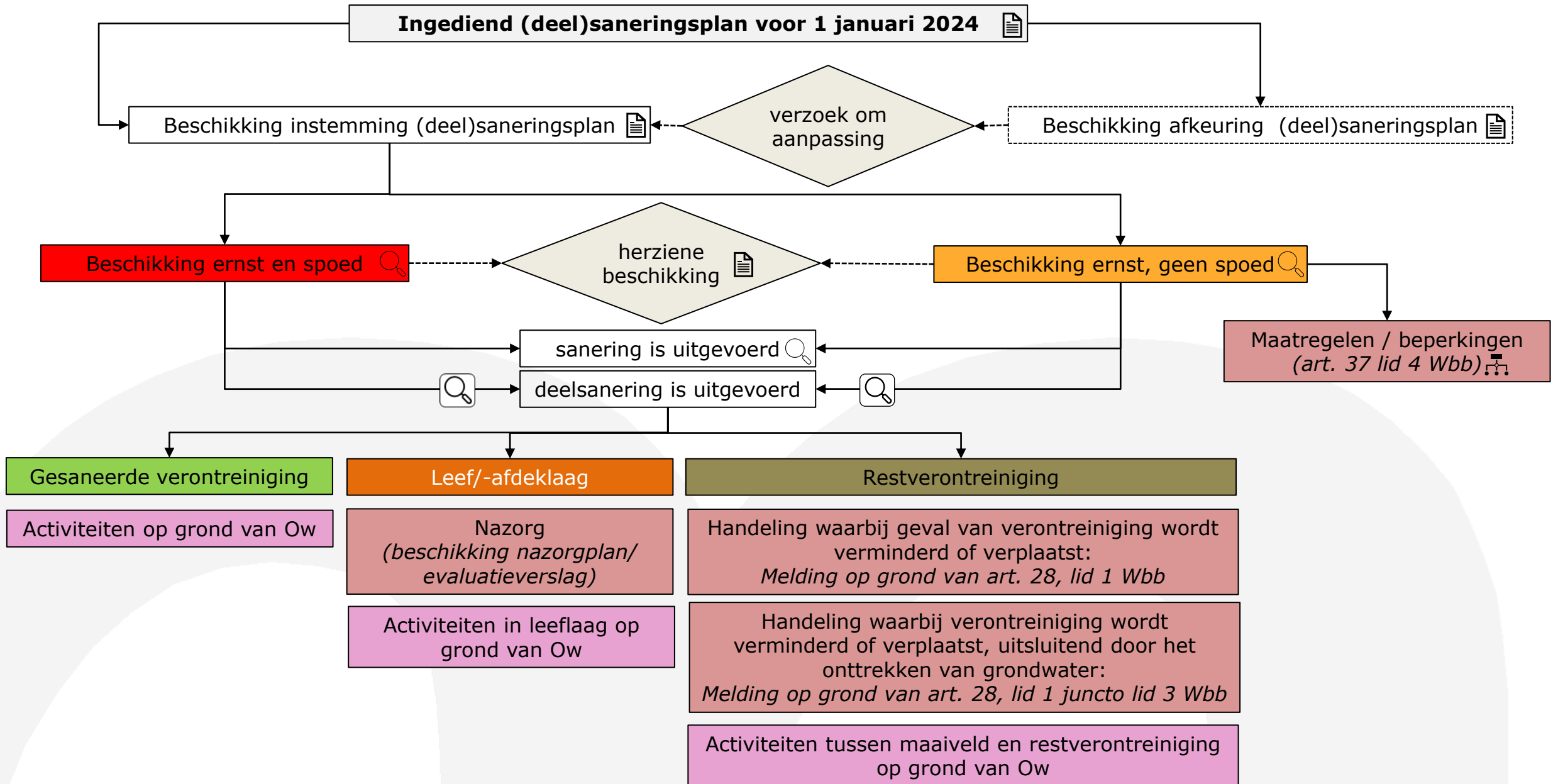
4. NIEUWE VERONTREINIGINGEN

4.1 Stroomschema nieuwe verontreinigingen

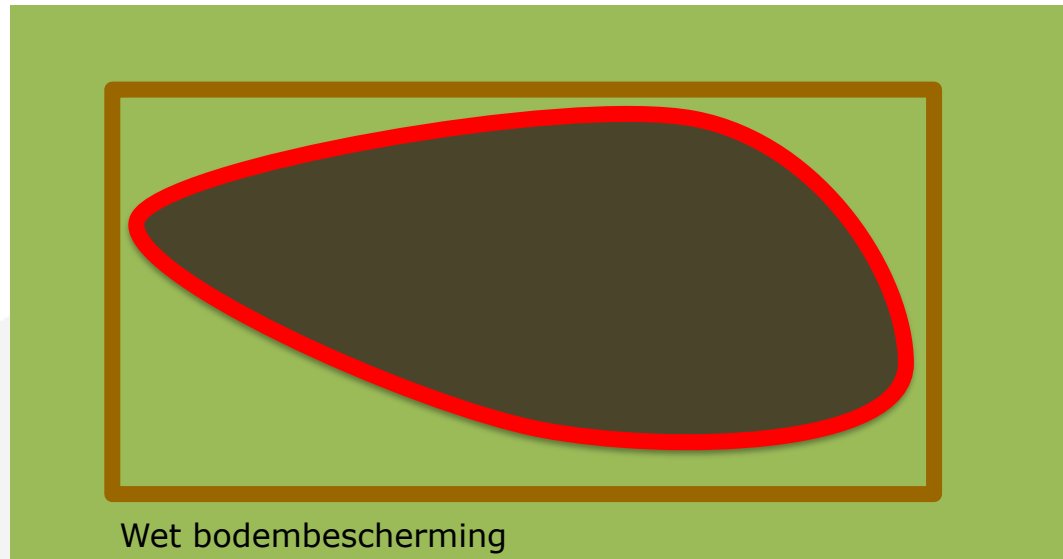
5. SANEREN op basis van SANERINGSPLAN

5.1 Stroomschema saneren op grond van saneringsplan

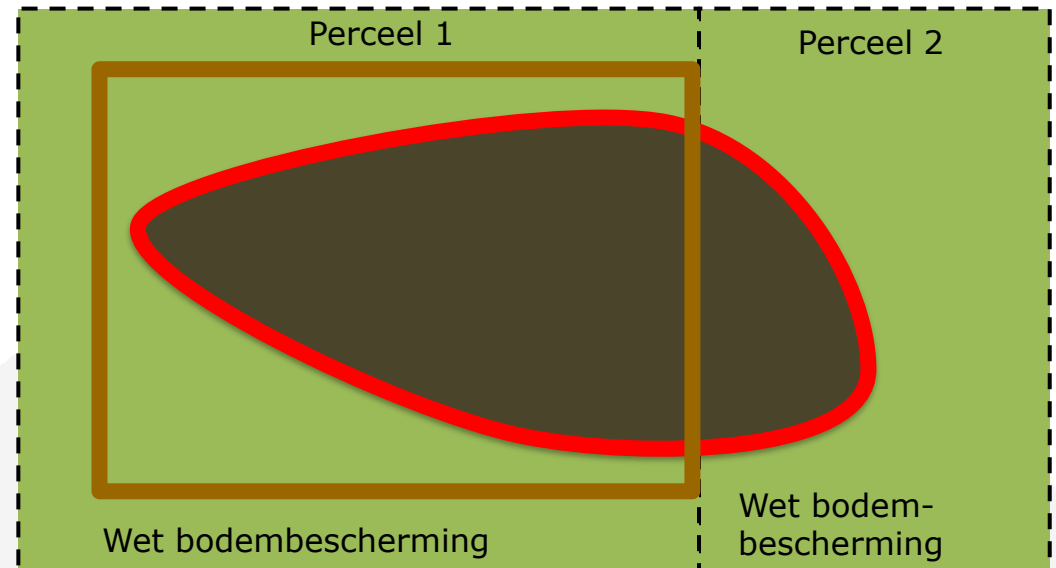

5.2 Beschikking ernst en spoed

5.2a Saneringsplan

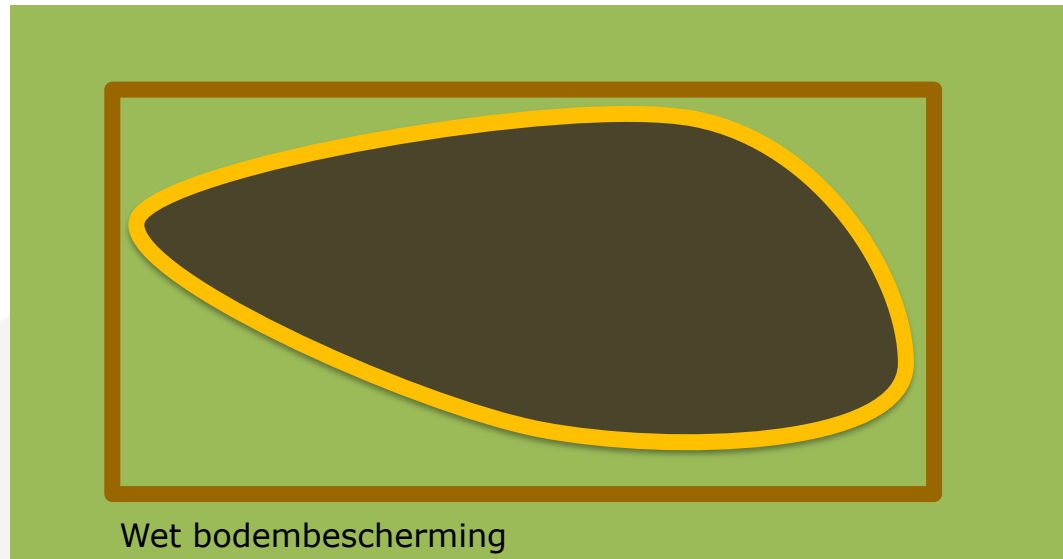

5.2b Deelsaneringsplan

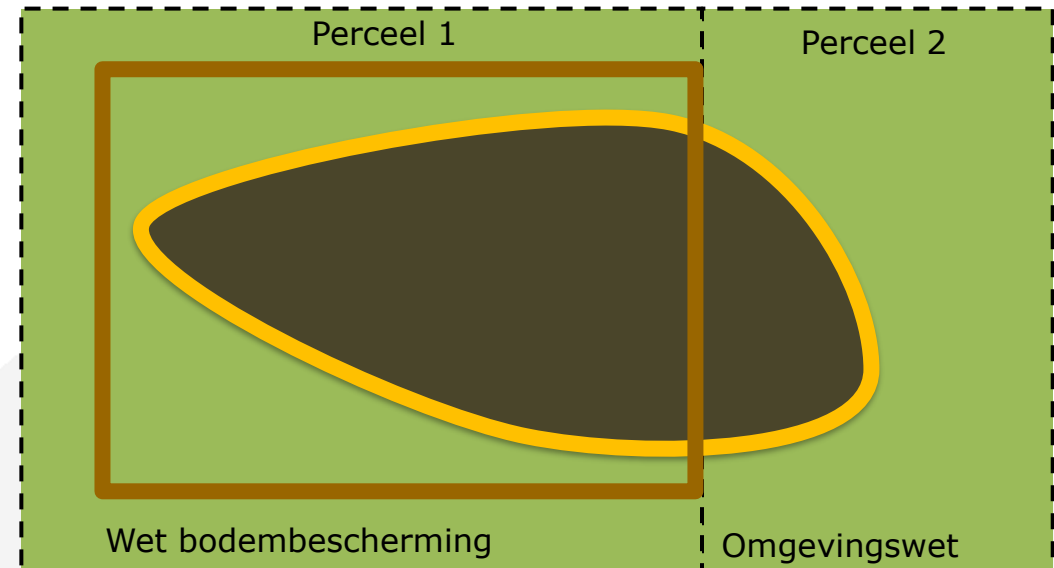

5.3 Beschikking ernst, geen spoed

5.3a Saneringsplan

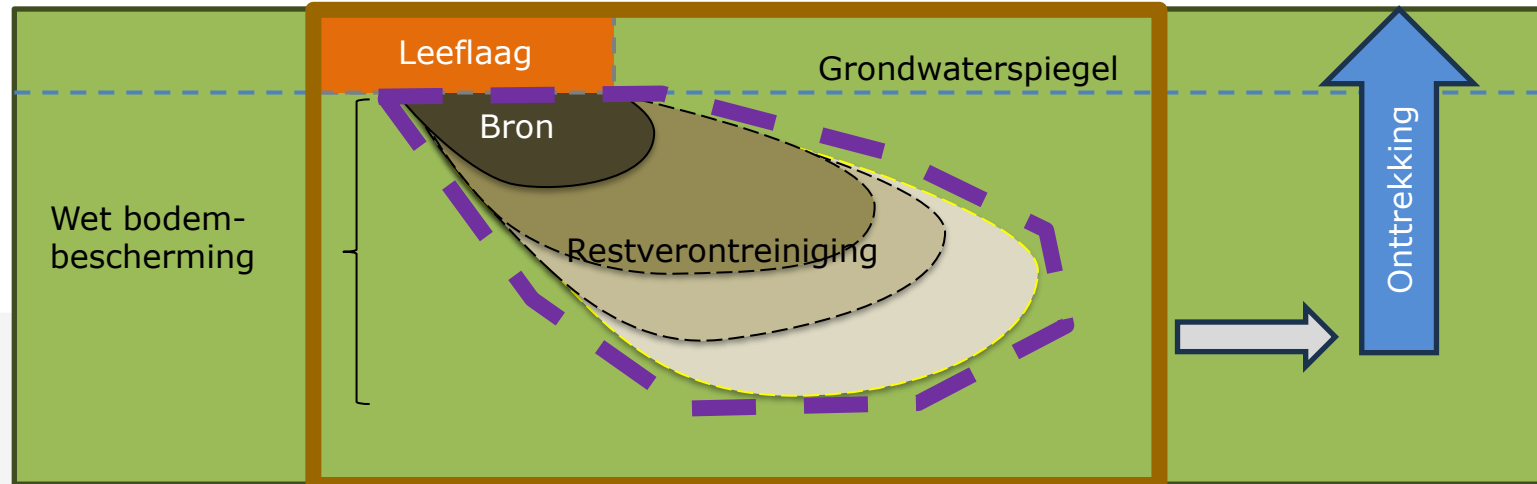

5.3b Deelsaneringsplan

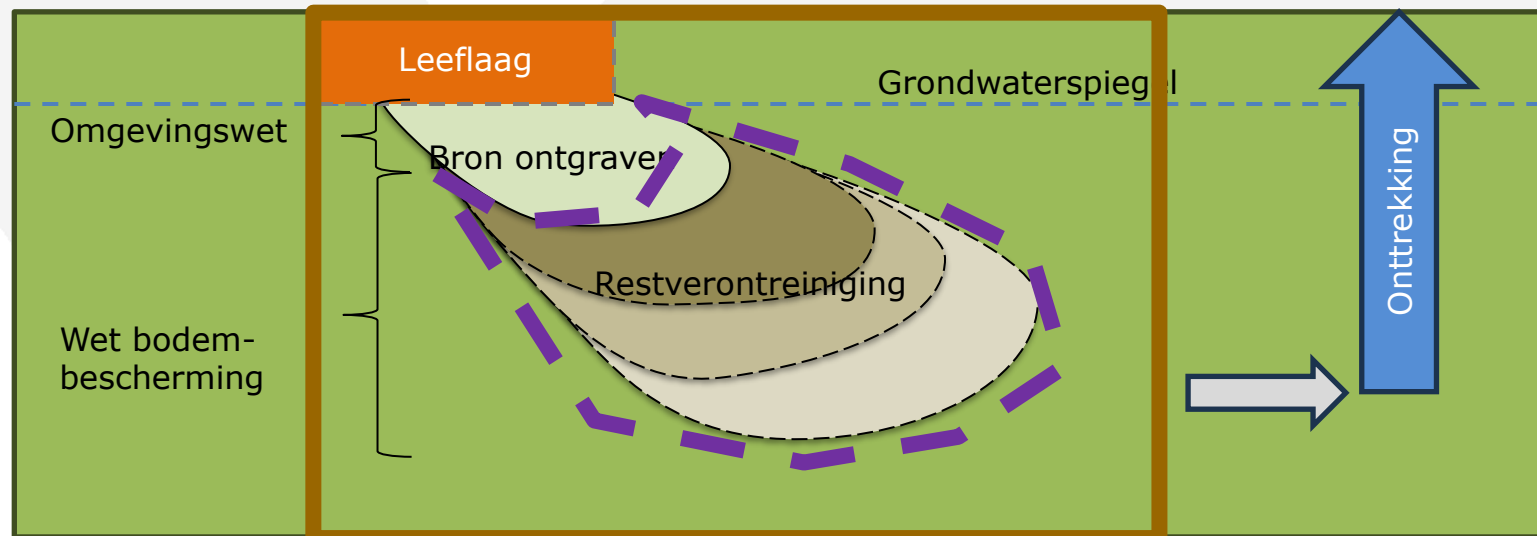

5.4 Saneren van een geval van verontreiniging (beschikt als **ernst en spoed** of **ernst, geen spoed**) op basis van een **saneringsplan**

5.4a Leeflaag zonder ontgraven verontreiniging

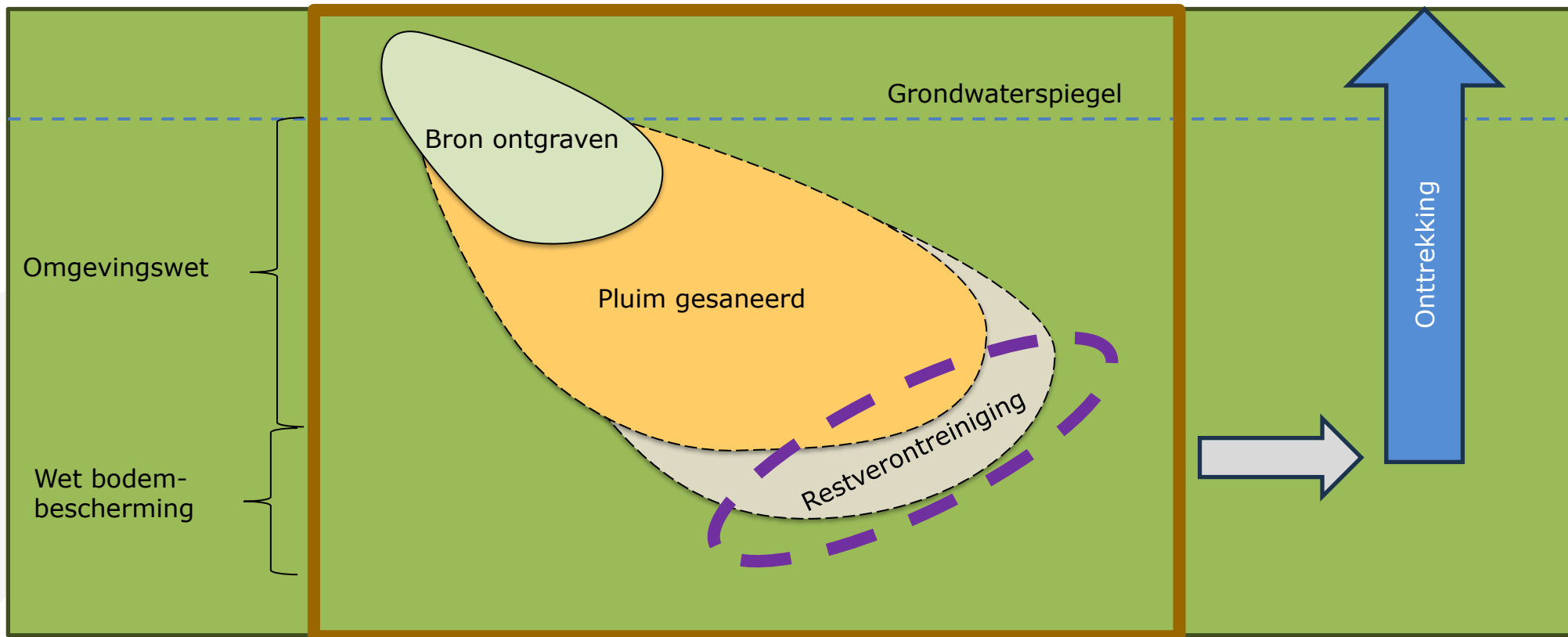

5.4b Leeflaag met deels ontgraven verontreiniging

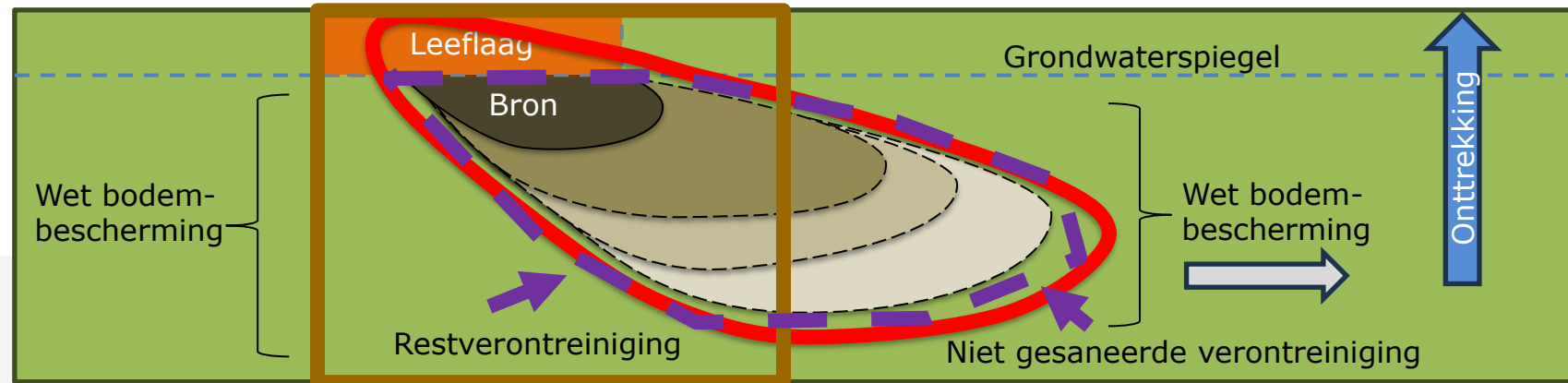
5.4 Saneren van een geval van verontreiniging (beschikt als **ernst en spoed** of **ernst, geen spoed**) op basis van een **saneringsplan**

5.4c Saneren waarbij een restverontreiniging resteert

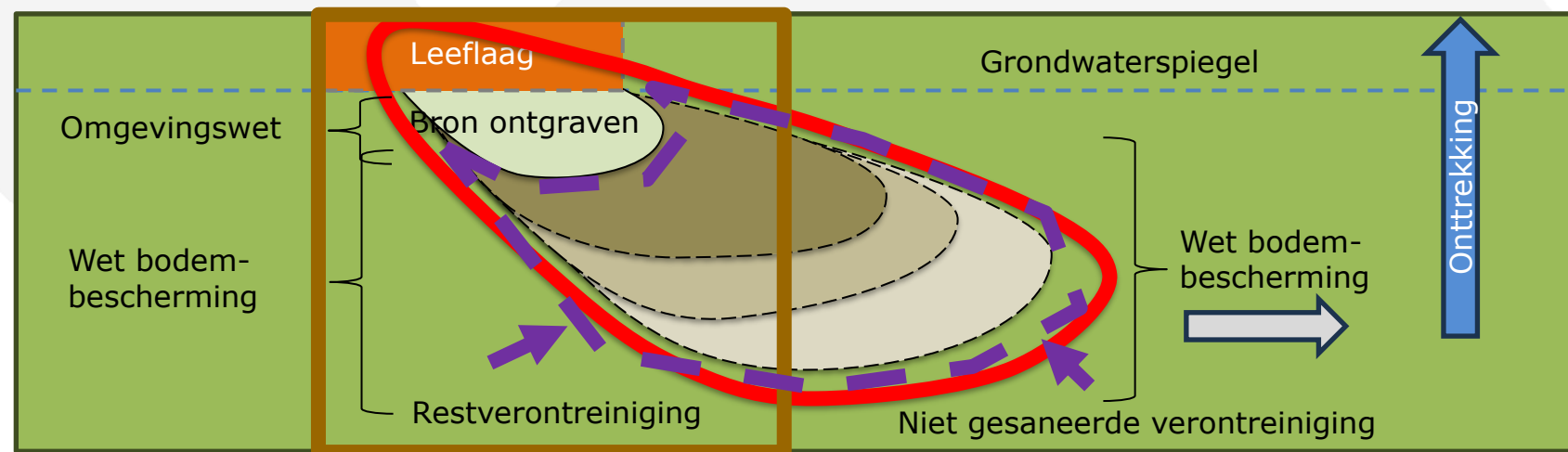

5.5 Saneren van een geval van verontreiniging geschikt is als **ernst en spoed** op basis van een deelsaneringsplan

5.5a Leeflaag zonder ontgraven verontreiniging

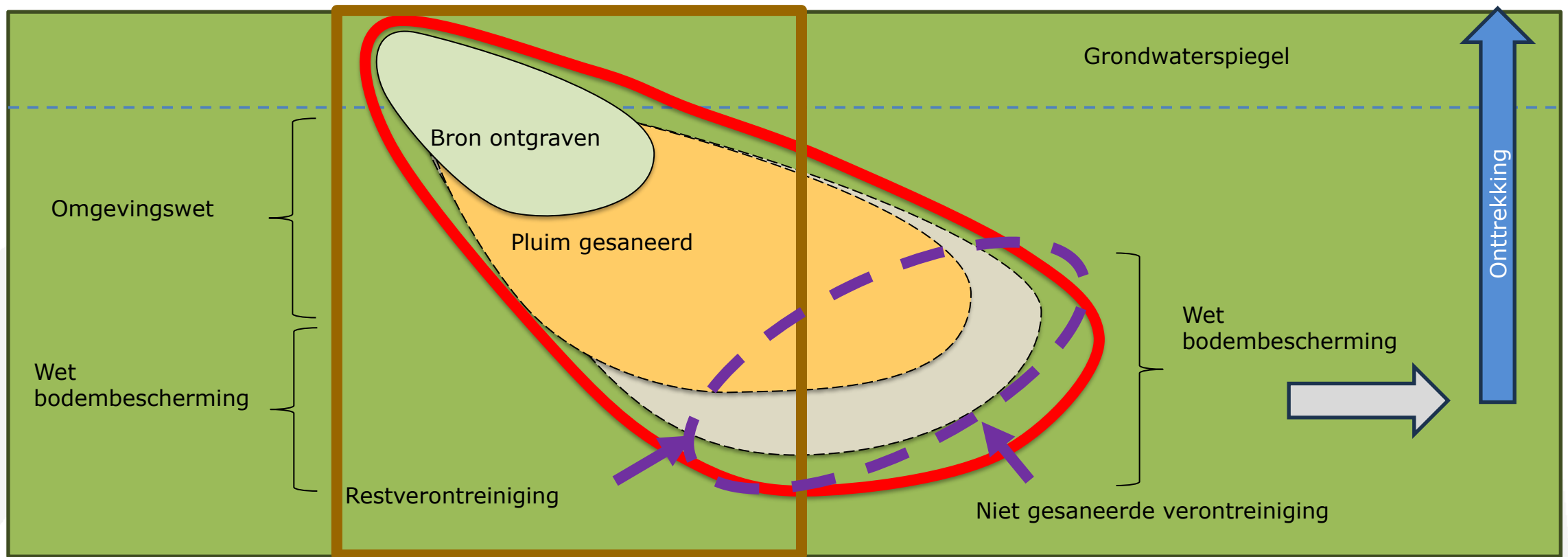

5.5b Leeflaag met deels ontgraven verontreiniging

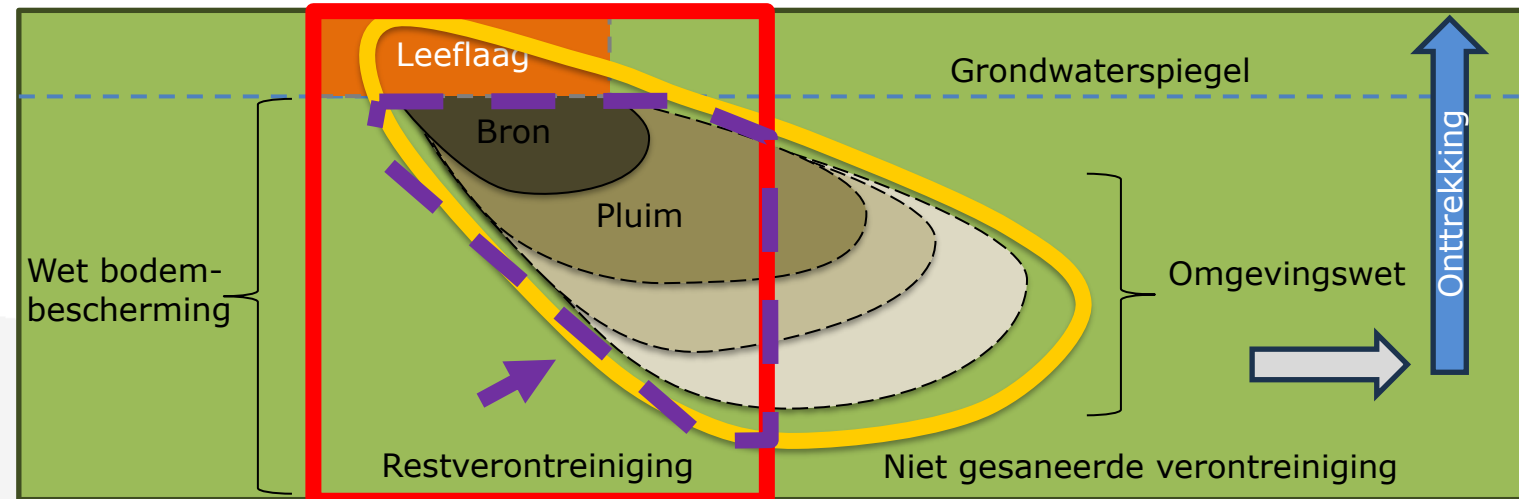
5.5 Saneren van een geval van verontreiniging geschikt is als **ernst en spoed** op basis van een deelsaneringsplan

5.5c Saneren waarbij een restverontreiniging resteert

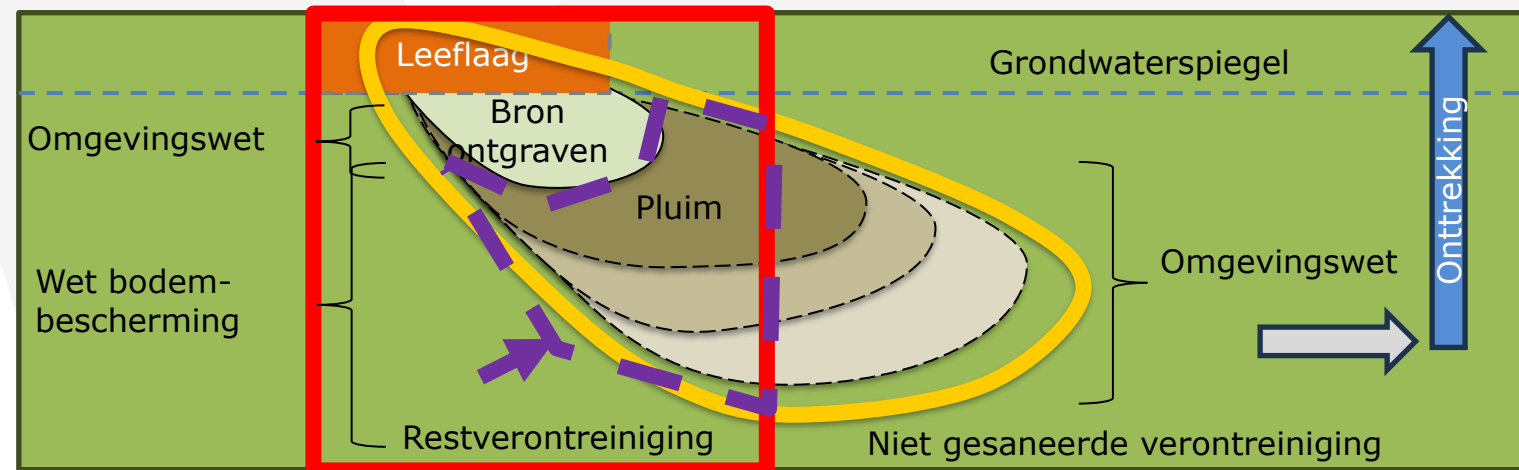

5.6 Saneren van een geval van verontreiniging geschikt is als **ernst, geen spoed** op basis van een **deelsaneringsplan**

5.6a Leeflaag zonder ontgraven verontreiniging

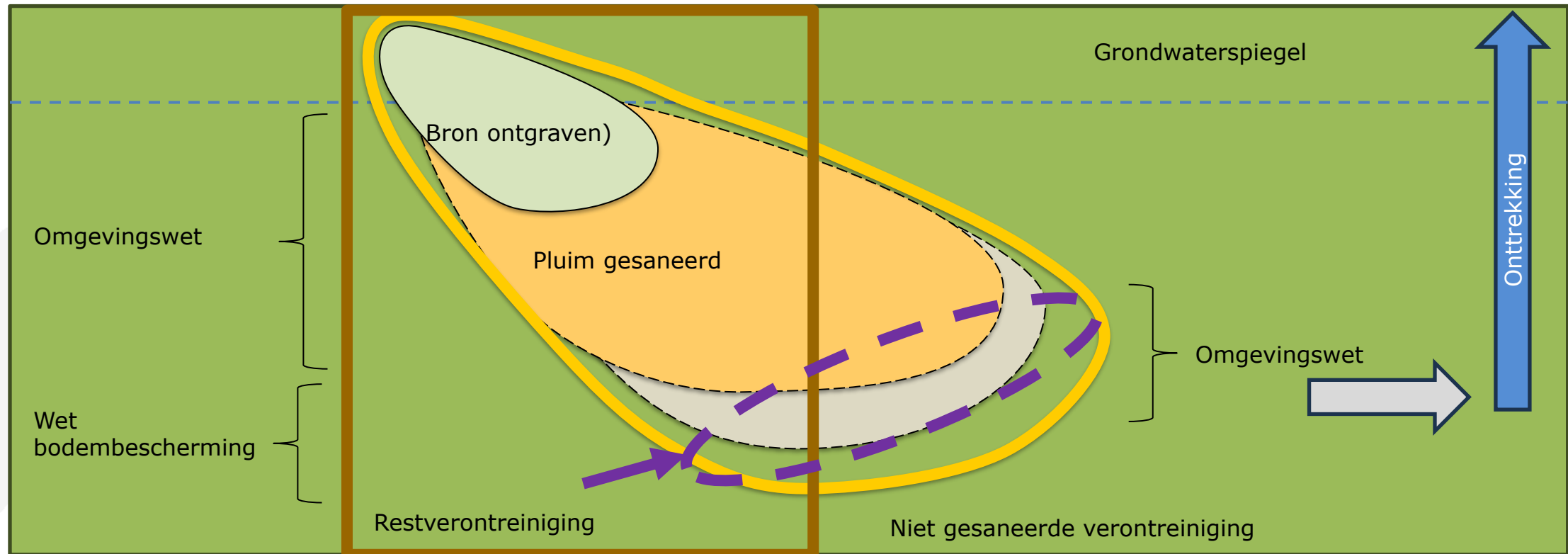

5.6b Leeflaag met deels ontgraven verontreiniging

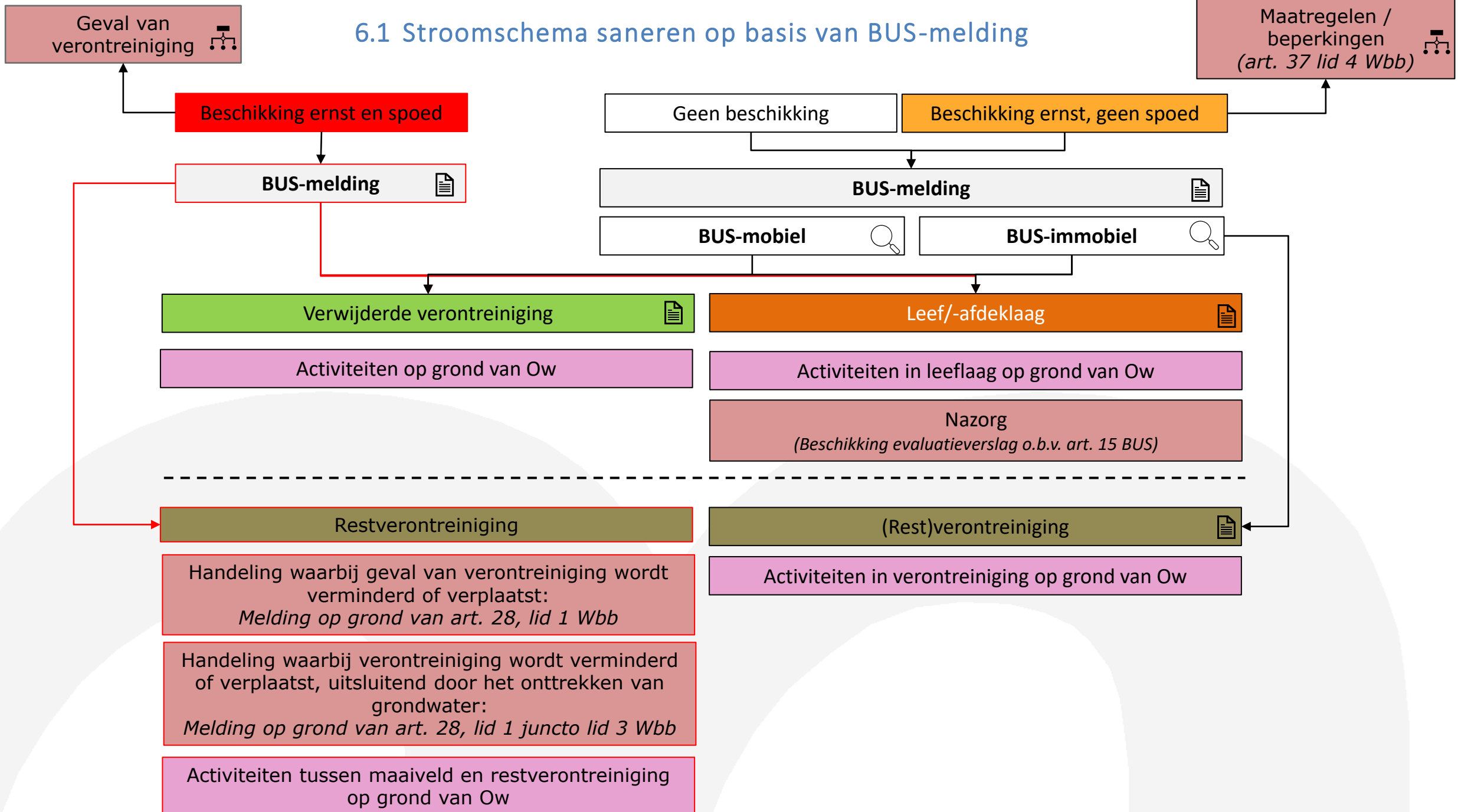
5.6 Saneren van een geval van verontreiniging beschikt is als **ernst, geen spoed** op basis van een **deelsaneringsplan**

5.6c Saneren waarbij een restverontreiniging resteert

6. SANEREN op basis van een BUS-MELDING

6.1 Stroomschema saneren op basis van BUS-melding

6.2 Saneren op basis van BUS-immobiel

6.2a Leeflaag zonder ontgraven verontreiniging

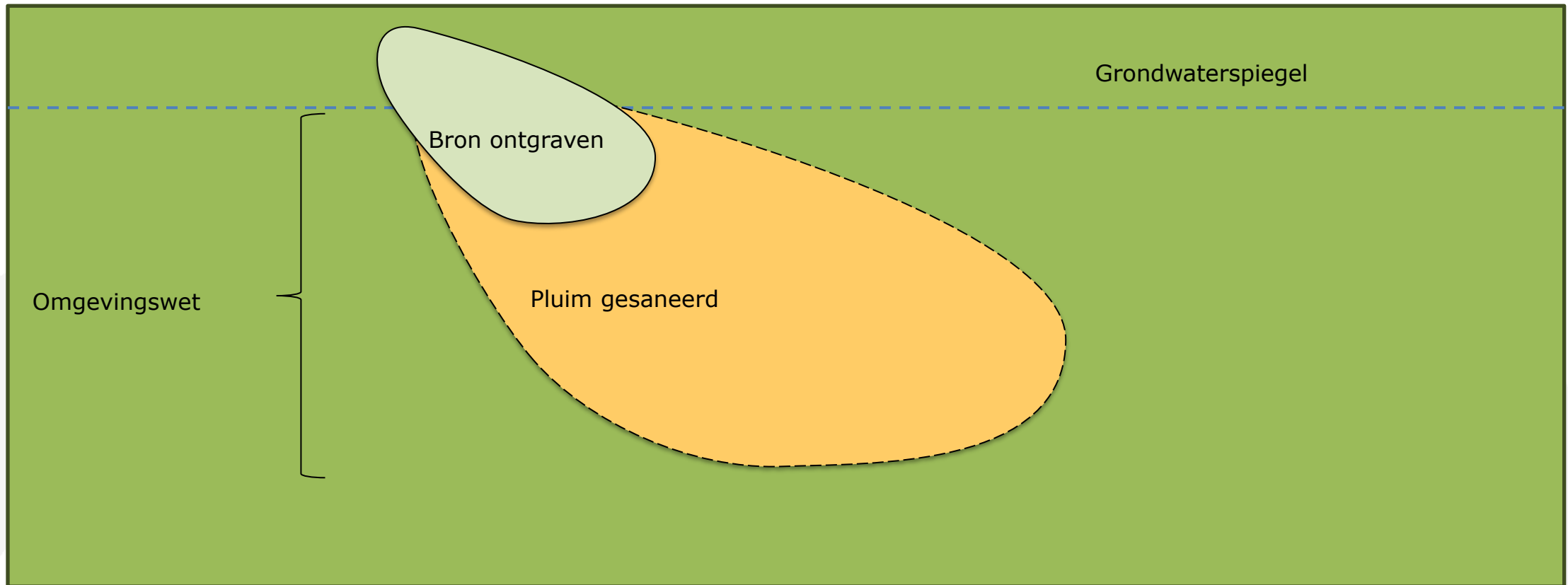
6.2b Leeflaag met deels ontgraven verontreiniging

6.2c Leeflaag en deel geheel ontgraven

6.3 Saneren op basis van BUS-mobiel

7. BIJLAGE

Inhoudsopgave bijlage

7.1 Historische verontreinigingen

7.2 Nieuwe verontreinigingen

7.3 Saneren op basis van een saneringsplan

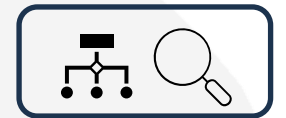
7.4 Saneren op basis van een BUS-melding

7.1 Historische verontreinigingen

7.1.1 Historische verontreinigingen

Het stroomschema in paragraaf 3.1 beschrijft wanneer overgangsrecht geldt voor verontreinigingen die ontstaan zijn voor 1 januari 1987, de zogeheten historische verontreinigingen. Het gaat om historische verontreinigingen waar geen sanering in uitvoering is, of is uitgevoerd op basis van een saneringsplan of BUS-melding.

Ook kan het gaan om verontreinigingen die onderdeel zijn van een beschikt geval van verontreiniging waarbij een deel gesaneerd is op basis van een deelsaneringsplan.

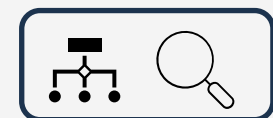

7.1.2 Beschikking ernst en spoed (1/2)

Uit artikel 3.1, eerste lid, onder a van de Aanvullingswet, volgt dat bij een beschikking 'ernst en spoed' de sanering, of het geval van verontreiniging, onder het overgangsrecht valt. Dat betekent dat het gehele geval van verontreiniging dat beschikt is als 'ernst en spoed', onder het overgangsrecht valt en dat daarbij het gehele instrumentarium van de Wbb van toepassing blijft. De sanering van het geval van verontreiniging vindt, nu de Omgevingswet inwerking is getreden, nog altijd plaats op basis van een (deel)saneringsplan of op basis van een BUS-melding.

Wijzigen beschikking

Bij een beschikking 'ernst en spoed' kan nog altijd gebruik gemaakt worden van artikel 37, lid 7 van de Wbb. In dit artikel staat de mogelijkheid dat naar aanleiding van een verslag van genomen maatregelen, een beschikking gewijzigd kan worden en het geval opnieuw beschikt kan worden. Het is aan het Wbb bevoegd gezag om te beoordelen of ze gebruik willen maken van deze beleidsruimte. Aanleiding kan zijn dat het geval groter is dan verwacht. Bij perceeloverschrijdende gevallen kan hiervan sprake zijn. Een geval van verontreiniging uitbreiden kan indien er conform de Wbb sprake is van een technische, organisatorische en ruimtelijke samenhang.

7.1.2 Beschikking ernst en spoed (2/2)

Handeling waarbij het geval van verontreiniging wordt verminderd of verplaatst

Doordat een geval van verontreiniging dat beschikt is als 'ernst en spoed' onder het overgangsrecht valt, blijft ook artikel 28 van de Wbb van toepassing. Hierin staat dat er bij een handeling in een geval van ernstige verontreiniging, waarbij de verontreiniging verminderd of verplaatst wordt, een melding moet plaatsvinden op grond van artikel 28 van de Wbb.

Handeling waarbij verontreiniging wordt verminderd of verplaatst, uitsluitend door het onttrekken van grondwater

Er kan tevens sprake zijn van een geval van verontreiniging waarbij het grondwater verontreinigd is. Ook bij het verplaatsen of verminderen van de grondwaterverontreiniging, bijvoorbeeld als gevolg van een grondwateronttrekking die onder het overgangsrecht valt, blijft artikel 28 van de Wbb van toepassing. Degene die onttrekt, zal een melding of vergunning nodig hebben op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving of de waterschapsverordening. Daarnaast moet er aan het Wbb bevoegd gezag een melding op grond van artikel 28 Wbb gedaan worden.

7.1.3 Beschikking ernst, geen spoed (1/2)

Omdat in artikel 3.1, eerste lid, onder a van de Aanvullingswet geen overgangsrecht opgenomen is voor een geval van verontreiniging dat beschikt is als ernst, niet-spoed, volgt dat de Omgevingswet van toepassing is.

Beschermende maatregelen of gebruiksbeperkingen

Op grond van artikel 37, vierde lid van de Wbb konden bij een als 'ernst, geen spoed' beschikt geval van verontreiniging, beschermende maatregelen verlangd of gebruiksbeperkingen opgelegd worden. Op grond van artikel 3.2, onder c van de Aanvullingswet vallen dergelijke maatregelen of beperkingen wel (eeuwigdurend) onder het overgangsrecht.

Activiteiten op grond van de Omgevingswet

Met uitzondering van de artikel 37, vierde lid van de Wbb beschikte maatregelen en beperkingen, geldt de Omgevingswet.

7.1.3 Beschikking ernst, geen spoed (2/2)

Bruidschat omgevingsplan

Specifiek voor gevallen van verontreiniging die beschikt zijn als 'ernst, niet-spoed', bevat paragraaf 22.3.7.2 van de [bruidsschat voor het omgevingsplan](#) regels.

Vorbereidingsbesluit Grondwaterkwaliteit

Specifiek voor de bescherming van het grondwater is via het [Vorbereidingsbesluit Grondwaterkwaliteit](#), ook aandacht gevraagd voor de bescherming van het watersysteem (lees: grondwater). Bovendien zijn de regels in het voorbereidingsbesluit niet alleen van toepassing op de gevallen van verontreiniging die beschikt zijn als 'ernst, niet-spoed', maar ook op alle gevallen van verontreiniging waar uit nader onderzoek blijkt dat er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging waar geen spoedige sanering noodzakelijk is, ondanks dat deze nimmer beschikt is.

7.1.4 Geen beschikking

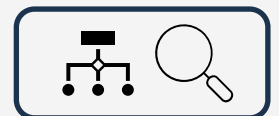
Niet-beschikte gevallen van verontreiniging vallen niet onder het overgangsrecht, tenzij voor dergelijke verontreinigingen een saneringsplan of BUS-melding is ingediend (zie hoofdstukken 5 en 6).

Activiteiten op grond van de Omgevingswet

De Omgevingswet is het kader voor activiteiten die plaatsvinden op een dergelijke niet-beschikte verontreiniging.

Vorbereidingsbesluit Grondwaterkwaliteit

Specifiek voor de bescherming van het grondwater is via het [Vorbereidingsbesluit Grondwaterkwaliteit](#), ook aandacht gevraagd voor de bescherming van het watersysteem (lees: grondwater). Bovendien zijn de regels in het voorbereidingsbesluit niet alleen van toepassing op de gevallen van verontreiniging die beschikt zijn als ernst, niet-spoed, maar ook alle gevallen van verontreiniging waar uit nader onderzoek blijkt dat er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging waar geen spoedige sanering noodzakelijk is, ondanks dat deze nimmer beschikt is.

7.2 Nieuwe verontreinigingen

7.2.1 Nieuwe verontreinigingen

Het stroomschema in paragraaf 4.1 beschrijft het overgangsrecht voor verontreinigingen die ontstaan zijn na 1 januari 1987, de zogeheten nieuwe verontreinigingen.

7.2.2 Verontreinigingen ontstaan na 1 januari 1987 maar voor 1 januari 2024 (1/2)

Voor verontreinigingen die ontstaan zijn na 1 januari 1987 en voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, had de veroorzaker op grond van de Wet bodembescherming moeten weten dat het veroorzaken van een verontreiniging verboden is. Daarom is voor dergelijke verontreinigingen de zorgplicht van de Wbb van toepassing. Uit artikel 3.2a van de Aanvullingswet blijkt dat artikel 27 van de Wbb van toepassing blijft op verontreinigingen die na 1 januari 1987 ontstaan zijn, maar voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, ondanks dat ze na inwerkingtreding van de Omgevingswet ontdekt worden.

Aanwijzing op grond van artikel 27, tweede lid Wbb

Het Wbb bevoegd gezag kon op grond van artikel 27, tweede lid Wbb aanwijzingen geven ten aanzien van de maatregelen die getroffen moesten worden. Dergelijke aanwijzingen vallen op grond van artikel 3.2, onder a van de Aanvullingswet onder het overgangsrecht.

7.2.2 Verontreinigingen ontstaan na 1 januari 1987, maar voor 1 januari 2024 (2/2)

Handhavingsbevoegdheid artikel 95 Wbb

Ook de handhavingsbevoegdheid uit artikel 95 Wbb blijft van toepassing op verontreinigingen die na 1/1/1987, maar voor inwerkingtreding van de Omgevingswet ontstaan zijn, en die na inwerkingtreding ontdekt worden. Zowel het Rijk, de provincie als de gemeente mogen op grond van artikel 95 zorgdragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van artikel 13 Wbb.

7.2.3 Verontreinigingen ontstaan na 1 januari 2024

Voor alle verontreinigingen ontstaan na inwerkingtreding van de Omgevingswet, gelden de in de Omgevingswet en onderliggende uitvoeringsregelgeving opgenomen zorgplichten en regels.

7.3 Saneren op basis van een (deel)saneringsplan

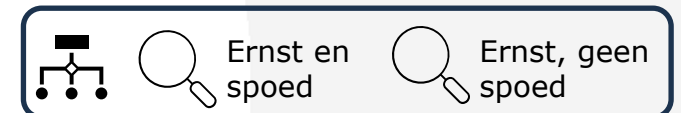
7.3.1 Saneren op basis van een (deel)saneringsplan (1/2)

Het stroomschema in paragraaf 5.1 gaat over overgangsrecht bij historische verontreinigingen waarvoor, voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, een (deel)saneringsplan is ingediend. Uit artikel 3.1, eerste lid onder a van de Aanvullingswet volgt dat bij een ingediend saneringsplan de sanering, en vervolgens ook het geval van verontreiniging, onder het overgangsrecht valt. Uit artikel 3.1, eerste lid, onder c, volgt dat, ook als er een deelsaneringsplan is ingediend voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, de sanering en vervolgens ook het deelgeval van verontreiniging waar het deelsaneringsplan zich op richt, onder het overgangsrecht valt.

Het moment van indienen bepaalt waarop overgangsrecht van toepassing wordt op een saneringsplan. Daarna is het volledige instrumentarium van de Wbb van toepassing op het saneringsplan en het geval van verontreiniging dat onderdeel is van het saneringsplan.

Deelsaneringsplan

Bij een deelsaneringsplan valt alleen het deel van het geval van verontreiniging dat onderdeel is van het deelsaneringsplan, onder het overgangsrecht. Dit met uitzondering van gevallen van verontreiniging die beschikt zijn als 'ernst en spoed'; die vallen al onder het overgangsrecht (zie stroomschema 3.1). Het saneringsplan hoeft nog niet beschikt te zijn om onder het overgangsrecht te vallen: het is het moment van indienen dat bepaalt of het overgangsrecht van toepassing is.

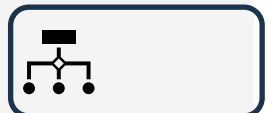

7.3.1 Saneren op basis van een (deel)saneringsplan (2/2)

Beschikken saneringsplan (instemmen of afkeuren)

Een initiatiefnemer zal het saneringsplan indienen bij het bevoegd gezag, waarbij het bevoegd gezag het saneringsplan beschikt en direct daarbij ook het geval beschikt als 'ernst en spoed' of als 'ernst, niet-spoed'. Het Wbb-bevoegd gezag kan ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet het saneringsplan beschikken, inclusief beschikken op het geval van verontreiniging ('ernst en spoed' dan wel 'ernst, niet-spoed'). Zolang het saneringsplan maar voor inwerkingtreding van de Omgevingswet is ingediend. In de beschikking van een saneringsplan kan staan dat het afgekeurd wordt of dat ermee ingestemd wordt. Ook een beschikt saneringsplan waarmee het bevoegd gezag niet instemt, blijft onder het overgangsrecht. Er is immers al een ingediend saneringsplan aan vooraf gegaan, waardoor de Wet bodembescherming van kracht blijft. In de praktijk zal bevoegd gezag echter vaak vragen om het saneringsplan aan te passen, zodat alsnog in de beschikking ingestemd kan worden met het saneringsplan.

Het ministerie van IenW heeft op 5 oktober 2023 in een [kamerbrief](#) het overgangsrecht voor lopende bodemsaneringen toegelicht. Hierin is uitgelegd dat na het indienen van het saneringsplan, ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet, het geval van verontreiniging beschikt kan worden, ongeacht of de beschikking 'ernst en spoed' of 'ernst, niet-spoed' is. Zodoende valt zowel de sanering als later ook het geval van verontreiniging onder het overgangsrecht. Het moment waarop het overgangsrecht ingaat, is het indienen van het saneringsplan, zo volgt uit de Aanvullingswet bodem. Het volledige instrumentarium van de Wbb is immers van toepassing op saneringsplannen die ingediend zijn voor inwerkingtreding van de Omgevingswet.

7.3.2 Saneren op grond van een saneringsplan (1/3)

Een geval van verontreiniging dat beschikt is nadat een saneringsplan is ingediend, valt onder het overgangsrecht, ongeacht of er sprake is van een beschikking 'ernst en spoed', of 'ernst, niet-spoed'.

Restverontreiniging

Een restverontreiniging die achterblijft na saneren is nog altijd onderdeel van het geval van verontreiniging. Op het geval van verontreiniging, en dus de restverontreiniging, blijft overgangsrecht van toepassing en geldt dus de Wbb.

Er kan een restverontreiniging achterblijven na het aanbrengen van een leeflaag, waarbij al dan niet een deel van de bron ontgraven kan zijn (figuur in 5.4a en 5.4b). Een restverontreiniging kan ook aanwezig zijn bij een sanering waarbij, ongeacht of er een leeflaag aangebracht wordt, niet de gehele grond(water)verontreiniging gesaneerd is of kan worden (figuur in 5.4c).

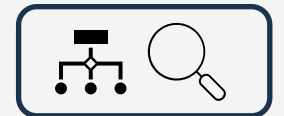
7.3.2 Saneren op grond van een saneringsplan (2/3)

Gesaneerd deel van de verontreiniging inclusief leeflaag

Enkel de restverontreiniging maakt nog deel uit van het geval van verontreiniging. Alles wat gesaneerd is, inclusief de leeflaag, is geen onderdeel van het geval van verontreiniging. Voor het uitvoeren van activiteiten in het gesaneerde deel van het oorspronkelijke geval van verontreiniging, gelden de regels van de Omgevingswet. Stel dat er gegraven wordt in de leeflaag of in het gesaneerde deel van de bron, dan dient hiervoor een melding bij de gemeente als bevoegd gezag ingediend te worden voor de in het Besluit activiteiten leefomgeving aangewezen milieubelastende activiteit graven onder of gelijk aan de interventiewaarde bodemkwaliteit.

Handeling in een geval van (rest)verontreiniging

Voor het uitvoeren van een handeling waarbij de restverontreiniging verplaatst of verminderd wordt, is nog altijd de Wet bodembescherming het kader. Hiervoor is dan ook een melding op grond van artikel 28 Wbb nodig die bij Wbb bevoegd gezag ingediend moet worden. Dit geldt zowel bij het graven in de restverontreiniging of als een grondwateronttrekking de restverontreiniging verplaatst of vermindert (zie ook de uitleg in [paragraaf 7.1.2](#)).

7.3.2 Saneren op grond van een saneringsplan (3/3)

Nazorg

Uit de toelichting van de Aanvullingswet bodem, blijkt dat nazorg onderdeel is van het overgangsrecht. Je bent immers nog niet 'uit' de Wet bodembescherming, en het overgangsrecht is eeuwigdurend. Dat houdt in dat op de verplichtingen ten aanzien van de leeflaag, die beschikt zijn in het nazorgplan, overgangsrecht van toepassing is. Dat kan een verplichting inhouden om Wbb-bevoegd gezag in kennis te stellen wanneer een handeling in de leeflaag verricht wordt. Soms wordt enkel de instandhoudingsplicht in het nazorgplan of evaluatieverslag opgenomen, zonder het in kennis stellen. De beschikking op het nazorgplan is leidend daarin. Wanneer gegraven wordt in een leeflaag, moet men zowel aan de verplichtingen op grond van het nazorgplan voldoen, als aan de regels die op grond van de Omgevingswet gelden voor het graven. Een initiatiefnemer zal daarmee zowel een melding moeten doen aan het Wbb-bevoegd gezag, als een melding voor graven bij de gemeente als bevoegd gezag op grond van de Omgevingswet.

7.3.3 Saneren op grond van een deelsaneringsplan (1/2)

Zoals aan het begin van deze paragraaf aangegeven, valt bij een deelsaneringsplan alleen het deel van het geval van verontreiniging, dat onderdeel is van het deelsaneringsplan, onder het overgangsrecht. Dit met uitzondering van gevallen van verontreiniging die beschikt zijn als 'ernst en spoed', want die vallen sowieso al onder het overgangsrecht.

Niet gesaneerde verontreiniging

Bij een deelsanering is er altijd sprake van een deel van het geval van verontreiniging dat niet gesaneerd wordt. Ook kan het zijn dat er na saneren van het deel van het geval van verontreiniging dat wel gesaneerd wordt, een restverontreiniging achterblijft. Vaak worden beide een restverontreiniging genoemd, maar wij zullen het eerste het 'niet-gesaneerde deel' noemen omdat er verschil zit in wat wel of niet onder het overgangsrecht valt.

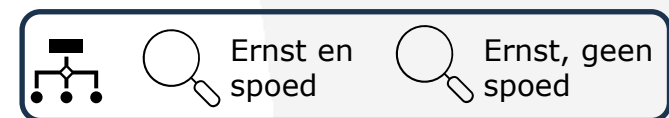
7.3.3 Saneren op grond van een deelsaneringsplan (2/2)

Deelsanering bij beschikking ernst en spoed

Bij een deelsanering van een geval van verontreiniging dat beschikt is als ernst en spoed valt het gehele geval van verontreiniging, de restverontreiniging die resteert na saneren als het niet-gesaneerde deel van het geval, onder het overgangsrecht. Een beschikking ernst en spoed valt immers onder het overgangsrecht (zie [stroomschema 3.1](#)).

Deelsanering bij beschikking ernst, geen spoed

Dit is anders voor een geval van verontreiniging dat beschikt is als ernst, niet-spoed. Een dergelijke beschikking valt niet onder het overgangsrecht, tenzij het geval beschikt is nadat er een saneringsplan is ingediend. Enkel het deel van het geval van verontreiniging dat onderdeel is van het toepassingsbereik van het deelsaneringsplan valt onder het overgangsrecht. Het niet-gesaneerde deel van het geval van verontreiniging dat beschikt is als ernst, niet-spoed valt niet onder het overgangsrecht. Enkel de restverontreiniging die achterblijft na saneren valt onder het overgangsrecht.

7.4 Saneren op basis van een BUS-melding

7.4.1 Sanering in uitvoering of afgerond op basis van BUS-melding (1/2)

Stroomschema 6.1 gaat over overgangsrecht bij historische verontreinigingen waarvoor, voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, een BUS-melding is ingediend. Op grond van artikel 3.1, tweede lid van de Aanvullingswet is er sprake van overgangsrecht op de sanering indien er een BUS-melding is gedaan als bedoeld in artikel 39b, derde lid van de Wet bodembescherming. BUS-meldingen vervallen als er niet binnen 12 maanden gestart wordt met saneren; dus als er geen BUS-melding is, is er ook geen overgangsrecht. In het tweede lid van artikel 3.1 van de Aanvullingswet valt op dat hier louter gesproken wordt over de sanering die onder het overgangsrecht valt. Dat betekent dat het geval van verontreiniging niet onder het overgangsrecht valt, tenzij het geval van verontreiniging al onder het overgangsrecht valt omdat het beschikt is als ernst en spoed.

De consequentie van de beperking tot de sanering is dat er geen geval van verontreiniging onder het overgangsrecht valt en daarmee ook niet de 'restverontreiniging' die achterblijft na saneren op grond van een BUS-melding.

7.4.1 Sanering in uitvoering of afgerond op grond van BUS-melding (2/2)

Activiteiten in de (rest)verontreiniging

De Omgevingswet is van toepassing op de eventuele verontreiniging die achterblijft na saneren op basis van een BUS-melding. Dit omdat enkel de sanering en niet het geval van verontreiniging na saneren op basis van BUS onder het overgangsrecht valt. Overigens kan er alleen bij een melding op basis van BUS-immobiel een restverontreiniging achterblijven (zie figuur in 6.1). Bij saneren op grond van BUS-mobiel dient de gehele grondwaterverontreiniging verwijderd te worden (zie figuur 6.2).

Gesaneerde deel van de verontreiniging

De Omgevingswet is van toepassing op het gesaneerde deel van de verontreiniging inclusief de leeflaag.

Nazorg

Op basis van artikel 15 van het BUS, na het aanbrengen van een leeflaag, blijft de nazorgverplichting als saneringsaanpak bestaan.

